



**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus V. vtrum voluntas humana Christi, fuerit omnino conformis
diuinæ volu[n]tati in voluto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

tem. Quod ita declaro, nam ideo illi actus videntur, quia futuri sunt: ergo secundum rationem prius intelliguntur futuri, quam visi: ergo secundum eandem rationem prius intelliguntur futuri liberi, quam visi: quia ut sic futuri, antecedunt visionem, & ideo ab illa non possunt habere necessitatem. Sunt ergo futuri liberi, quia, ut supponimus, ex alio capite necessitatem non habent, ut iam tractatum est: ergo ideo videntur, quia futuri sunt liberi: illa igitur scientia non potest destrueré libertatem talium actuum, alias destrueret obiectum suum. Unde concludo tertio, eam scientiam, ut est quædam in initio futurorum non influere, neque habere efficaciam ullam in voluntate, atque adeo neque determinare illam, nec mutare modum operandi eius, saltem quoad modum exercendi actus, quamquam in specificatione actus semper voluntas sit conformis illi scientiæ: ac propterea illa scientia non tollit libertatem, quia solum est veluti quædam speculativa contemplatio, & non est ex ijs suppositionibus, quæ habent physicam efficaciam ad determinandam voluntatem. Et ita quoad hoc eadem est ratio de illa scientia, & de diuina, quia licet, utraque suppositio infallibile sit, actum esse futurum, hoc non ideo est, quia scientia determinet voluntatem, sed potius quia supponit, talem esse futuram voluntatis determinationem. Et idem dicendum est de illa scientia, quatenus representat diuinæ voluntatis prædefinitionem, quia simul etiam representat, eodem diuinæ voluntatis decreto esse definitum, ut illi actus libere fiant. Representat etiam, illud decretum diuinæ voluntatis non immutare proprium modum operandi ipsius voluntatis: quapropter neque ipsa scientia illum immutat, quamquam illa omnia contempletur.

ARTICVLVS V.

Utrum voluntas humana Christi, fuerit omnino conformis diuinæ voluntati in volito.

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod voluntas humana in Christo non voluerit aliud, quam Deus vult. Dicitur enim in Psal. 39 ex persona Christi, *Ut facerem voluntatem tuam, Deus meus, volui.* Sed ille, qui vult voluntatem alicuius facere, vult quod ille vult. Ergo videtur, quod voluntas humana Christi nihil aliud voluerit, quam voluntas diuina ipsius.

2. Præterea, Anima Christi habuit perfectissimam charitatem, quæ etiam comprehensionem nostræ scientiæ excedit: secundum illud Ephe. 3. Supereminens scientiæ charitatem Christi. Sed charitatis est facere, quod homo idem velit, quod Deus. Unde & Philosophus in 3. Ethic. *quod vult de amicabilibus est eadem velle & eligere.* Ergo voluntas humana in Christo nihil aliud voluit, quam diuinam.

3. Præterea, Christus fuit verus comprehensor. Sed Sancti, qui sunt comprehensores in patria, nihil aliud volunt, quam quod Deus vult: aliqui non essent Beati, quia non haberent quicquid vellent: Beatus enim est, qui habet, quæcunque vult, & nihil male vult: ut August. dicit in lib. de Trinit. * Ergo Christus nihil aliud voluit secundum voluntatem humanam, quam voluit voluntas diuina.

Sed contra est, quod August. dicit contra Maximum. * In hoc, quod Christus ait, *Non quod ego volo, sed quod tu, aliud se ostendit voluisse, quam Pater: quod nisi humano corde non posset, cum infirmitatem nostram in suum, non diuinum, sed humanum transfigurer affectum.*

Respondetur dicendum, quod sic dictum est *, in Christo secundum humanam naturam ponitur duplex voluntas, scilicet, voluntas sensualitatis, quæ participatiue voluntas dicitur: & voluntas rationalis, siue consideretur per modum naturæ, siue per modum rationis. Dicitur est

fr. Suarez. Tom. 1.

autem supra *, quod ex quadam dispensatione Filius Dei ante suam passionem permittebat carni agere & pati, quæ sunt ei propria. Et similiter etiam permittebat omnibus viribus animæ agere & pati, quæ propria. Manifestum est autem, quod voluntas sensualitatis, refugit naturaliter dolores sensibiles, & corporis lationem. Similiter etiam voluntas, ut natura repudiat ea, quæ sunt natura contraria, & quæ sunt secundum se mala: puta, mortem, & alia huiusmodi. Sed hæc tamen voluntas, quandoque per modum rationis eligere potest ex ordine ad finem. Sicut etiam in aliquo puro homine, sensualitas eius, & etiam voluntas absolute considerata refugit visionem, quam tamen voluntas secundum rationem eligit propter finem sanitatis. Voluntas autem Dei erat, ut Christus dolores, & passionem, & mortem pateretur: non quod ista essent a Deo volita secundum se, sed ex ordine ad finem humanæ salutis. Unde patet, quod Christus secundum voluntatem sensualitatis, & secundum voluntatem rationis, quæ consideratur per modum naturæ, aliud poterat velle, quam Deus. Sed secundum voluntatem, quæ est per modum rationis, semper idem volebat, quod Deus. Quod patet ex hoc ipso, quod dicit, *Non sicut ergo volo, sed sicut tu.* Volebat enim secundum rationem voluntatem diuinam impleri: quamvis aliud dicat se velle secundum quandam aliam eius voluntatem.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus per voluntatem rationalem voluit ut diuina voluntas impleatur: non autem per voluntatem sensualitatis, cuius motus non se extendit usque ad voluntatem Dei: neque per voluntatem, quæ consideratur per modum naturæ, quæ fertur in aliqua obiecta absolute considerata, & non in ordine ad diuinam voluntatem.

Ad secundum dicendum, quod conformitas voluntatis humanæ ad voluntatem diuinam attenditur secundum voluntatem rationis, secundum quam etiam voluntates amicorum concordant, in quantum, scilicet, ratio considerat aliquod volitum in ordine ad voluntatem amici.

Ad tertium dicendum, quod Christus fuit simul comprehensor & viator, in quantum, scilicet, per mentem fruebatur Deo, & habebat carnem passibilem. Et ideo ex parte carnis passibilis poterat in eo aliquid accidere, quod repugnaret naturali voluntati ipsius, & etiam appetitui sensitiuo.

COMMENTARIVS.

Voluntatem aliquam esse conformem alteri, varijs modis accidit, ut constat ex 1.2. quæst. 19. quod vero ad præsentem quæstionem pertinet, duo sunt potissimi. Primus est, quando aliquis vult id, quod alius vult ipsum velle, quæ conformitas dici solet in genere efficientis, vel in ratione regulæ, seu in ipso actu, quia scilicet, habet actum, quem alius vult ipsum habere: ut loquitur Durand. 3. distinct. 17. quæst. 1. ubi Gabriel etiam addit conformitatem in modo actus, ut quando aliquis eo modo vult aliquid, quo alius vult ipsum velle. Secundus est, quando aliquis vult id, quod alius vult: & de hoc posteriori modo mouet D. Thom. quæstionem, ut patet ex titulo, qui est de cōformatione in obiecto volito. De priori autem modo supponit D. Thom. ut manifestum, voluntatem humanam Christi semper fuisse conformem diuinæ illo modo: pertinet enim & ad efficaciam diuinæ voluntatis, & ad summam perfectionem humanæ Christi voluntatis, ut in articulo etiam sequenti declaratur. Posterior autem modus distingui potest in conformitatem materialem, seu in obiecto materiali, quæ inuenitur, quando duæ voluntates eandem rem volunt: & formalem, seu in obiecto formali, ut quando non solum volunt eandem rem, sed etiam propter eandem rationem, seu causam.

Ecc 3 De

De posteriori ergo modo conformitatis respondet D. Thom. voluntatem Christi operantis per modum naturæ, per actus simplices, quibus fugiebatur malum naturæ per se consideratum, non semper fuisse conformem in materiali obiecto diuinæ voluntati: at verò eandem voluntatem, ut deliberatè operantem, seu per modum rationis semper fuisse conformem diuinæ voluntati, & vtrumque rectè colligit ex illis verbis: Non sicut ego volo, sed sicut tu: quæ omnia satis in litera sunt clara, neque indigent noua expositione.

Etiam appetitus sensitivus Christi erat conformis diuinæ voluntati, circa obiecta repugnantis.

b In solutione ad primū animaduersione dignum est, quod D. Thom. loquens de conformitate cuius voluntatē diuinā circa obiecta naturæ repugnantia, in voluntate rationali Christi distinguit, dicens, voluntatem illam ut rationem fuisse conformem diuinæ voluntati circa hæc obiecta, non tamen ut naturam: de appetitu autem sensitivo non distinguit, sed simpliciter negat. Vnde videtur significare, appetitum sensitivum nullo modo circa hæc obiecta idem voluisse, quod voluntatem diuinam. Nihilominus tamen dicendum censeo, etiam appetitum sensitivum fuisse in hoc aliquo modo conformem diuinæ voluntati, consentiendo & appetendo labores & passionēs corporis, & ipsam mortem, ex motione portionis superioris. Sicut enim interdum caro ipsa ex superioris partis redundantia exultat in Deum vivum: ita ex eadem redundantia, & motione potest appetere corporis incommoda propter eundem Deum vivum. Quando enim homo aggreditur pericula, vel se ipsum castigat propter Deum, non solum per voluntatem, sed etiam per appetitum consentit, & mouet membra, ut se affligat, vel periculis obijciat, &c. multo ergo perfectius fuit huiusmodi consensus, & concordia in appetitu Christi. Diuus Thomas autem exponendus, & intelligendus videtur de appetitu & voluntate, quasi ex proprijs operantibus, & se mouentibus: voluntas enim, quanquam ex impetu naturæ fugiat eiusdem naturæ incommoda, tamen ex propria perfectione & libertate potest contrarium velle, & naturæ impetui moderari & vincere: at vero appetitus sensitivus sua sola virtute hoc non potest, quamvis ex motione superioris rationis possit in huiusmodi affectum inclinari. Et hoc probat ratio Diui Thomæ, scilicet, quia motus huius appetitus non se extendit vsq; ad voluntatem Dei: est enim hoc verum de ipso appetitu sua tantum virtute se mouente, motus enim à voluntate & ratione potest fieri in obiectum corpori disconueniens quoad sensum, apprehensum sub ratione conuenientis confuse exlimata, seu apprehensa ex vi superioris motionis: quanquam ipsa ratio conuenientie, & modus eius per sensum distinguitur, tractando de motu charitatis, penitentie, & similibus.

Solutio ad secundum non indiget expositione. De solutione verò ad tertium dicemus disputat. sequenti.

ARTICVLVS VI.

Virum in Christo fuerit contrarietas voluntatum.

119.
3. dist. 17.
ar. 2. q. 2.
& 3. Et
opus 3. c.
4. 239.

Lib. 5. Phy.
sic text. 49
vsque ad
32. som. 2.



Diximus sic proceditur. Videtur, quod in Christo fuerit contrarietas voluntatum. Contrarietas namque voluntatum attenditur secundum contrarietatem obiectorum: sicut etiam contrarietas motuum attenditur secundum contrarietatem terminorum: ut patet per Philos. in 5. Phys. * Sed Christus secundum diuersas voluntates contraria volebat: nam secundum voluntatem diuinam, volebat mortem, quam refugiebat, secundum

A voluntatem humanam. Vnde Athanasius dicit in lib. aduersus Apollinarem, * Quando Christus dicit, Pater, si tibi possibile est, transeat à me calix iste: & tamen non mea, sed tua voluntas fiat: & iterum, spiritus promptus est, caro autem infirma, duas voluntates hic ostendit: humanam, quæ propter infirmitatem carnis refugiebat passionem, & diuinam eius, promptam ad passionem. Ergo in Christo fuit contrarietas voluntatum.

2. Præterea, Ad Gal. 5. dicitur, quod caro concupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnem. Est igitur contrarietas voluntatum, quando spiritus vnum concupiscit, & caro aliud. Sed hoc fuit in Christo, nam per voluntatem charitatis, quam spiritus sanctus in eius mente faciebat, volebat passionem, secundum illud Isai. 53. Oblatus est, quia voluit: secundum autem carnem, passionem refugiebat. Ergo erat in eo contrarietas voluntatum.

3. Præterea, Luc. 22. dicitur, quod factus in agonia prolixius orabat. Sed agonia videtur importare quandam compugnationem animi in contraria sedentis. Ergo videtur, quod in Christo fuerit contrarietas voluntatis.

Sed contra est, quod in determinatione sexta Synodi dicitur, * Predicamus duas naturales voluntates, non contrarias (iuxta quod impij asserunt heretici) sed sequentes eius humanam voluntatem, & non resistentem vel reluctantem, sed potius subiectam diuinæ eius atque omnipotentis voluntati.

a Respondeo dicendum, quod contrarietas non potest esse, nisi oppositio attendatur in eodem, & secundum eundem idem. Si autem secundum diuersa, & in diuersis existat diuersitas, non sufficit hoc ad rationem contrarietatis, sicut nec ad rationem contradictionis, puta, quod homo sit pulcher, aut sanus secundum manum, & non secundum pedem. Ad hoc ergo, quod si contrarietas voluntatum in aliquo, requiritur primò quidem, quod secundum idem attendatur diuersitas voluntatum. Si enim vnum volens sit de aliquo fiendo secundum quandam rationem vniuersalem, & alterius voluntas sit de eodem non fiendo secundum quandam rationem particularem, non est omnino contrarietas voluntatum. Puta, si Rex vult suspendi latronem propter bonum publicum, & aliquis eius sanguineus nolit eum suspendi propter amorem priuatum, non erit contrarietas voluntatis, nisi forte in tantum se extendat voluntas hominis priuati, ut bonum publicum velit impedire, ut conseruetur bonum priuatum: tunc enim circa idem attenditur repugnantis voluntatum.

Secundo autem requiritur ad contrarietatem voluntatis, quod sit circa eandem voluntatem. Si enim homo vult vnum secundum appetitum rationis, & vult aliud secundum appetitum sensitivum, non est hic aliqua contrarietas: nisi forte appetitus sensitivus in tantum preualeat, quod vel immutet vel retardet appetitum rationis: si enim iam ad ipsam voluntatem rationis peruenit aliquid de motu contrario appetitus sensitivi. Sic igitur dicendum est, quod, licet voluntas naturalis & voluntas sensualitatis in Christo aliquid aliud voluerit, quam voluntas diuinæ & voluntas rationis ipsius: non tamen fuit aliqua contrarietas voluntatum. Primò quidem, quia voluntas naturalis, neque voluntas sensualitatis repudiabat illam rationem, scilicet, quæ diuinæ voluntatis, & voluntas rationis humane in Christo passionem volebat. Volebat enim etiam voluntas absoluta in Christo salutem humani generis: sed eius non erat velle hoc in ordine ad aliud. Motus autem sensualitatis ad hoc se extendere non valebat. Secundo, quia neque voluntas diuinæ, neque voluntas rationis in Christo impediatur aut retardabatur per voluntatem naturalem, aut per appetitum sensualitatis. Similiter etiam nec e contrario voluntas diuinæ vel voluntas rationis in Christo, refugiebat aut retardabat motum voluntatis naturalis humane, & motum sensualitatis.